

**ATATÜRK BAHÇE
KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ**

ETO

**EKOLOJİK TARIM
ORGANİZASYON
DERNEĞİ**

**ULUDAĞ
ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT
FAKÜLTESİ**

TÜRKİYE III.ORGANİK TARIM SEMPOZYUMU

**1-4 KASIM 2006
Atatürk Bahçe Kültürleri
Merkez Araştırma Enstitüsü
YALOVA**

TÜRKİYE III.ORGANİK TARIM SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye III. Organik Tarım Sempozyumu, 1 - 4 Kasım 2006 tarihleri arasında Yalova'da, Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü ve Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği tarafından düzenlenmiştir.

Daha önce sırasıyla İzmir ve Antalya'da Ekolojik Tarım Sempozyumu adı altında gerçekleştirilmiş olan etkinliklerde Ülkemizin organik tarım konusunda gelişimi ayrıntılı olarak irdelenmiştir. Bu sempozyumların devamı olarak 1-4 Kasım 2006 tarihlerinde Yalova'da düzenlenen "Türkiye III.Organik Tarım Sempozyumunda" Ülkemizde yapılan son araştırmalar bilimsel bir ortamda tartışılarak değerlendirilmiştir.

Sempozyuma Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nı temsilen Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü Doç. Dr. Masum BURAK başta olmak üzere diğer Genel Müdürlük temsilcileri, üniversiteler, araştırma enstitüleri, tarım teşkilatının değişik kademelerinde görev alan personel, özel sektör kuruluşları, tüketiciler, sivil toplum örgütleri ve çok sayıda tüketiciden oluşan toplam **600** kişinin fiili olarak katılım sağlanmıştır.

Sempozyumda 3 çağrılı, 57 sözlü, 65 poster olmak üzere toplam 125 adet bildiri sunulmuştur. Sunulan bildirilerin 80 adedi araştırma sonucu (%63'ü Yönetmeliğe uygun olarak yönetilmiş), geriye kalan 45 adedi derleme niteliğindedir.

Sempozyumda yer alan çağrılı bildirilerden biri yurt dışı katılımlı olup Uluslararası Organik Tarım Araştırmaları Organizasyonu eşbaşkanı ve Almanya Bonn Üniversitesi'nde Organik Tarım Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ulrich KÖPKE tarafından verilmiştir. Adı geçen uzman "**Dünyada Organik Tarım Araştırmaları ve İhtiyaçlar**" isimli bildiri sunmuştur. İkinci Çağrılı Bildiri, "**Dünyada Organik Tarımda Son Gelişmeler ve Türkiye**" isimli olup ETO adına Prof. Dr. Ahmet ALTINDIŞLI tarafından verilmiştir. Üçüncü Çağrılı Bildiri ise; "**Organik Tarım ve Sağlık**" adı ile Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Türkan EVRENSEL tarafından sunulmuş ve oldukça ilgi görmüştür.

Sempozyum programı içerisinde, sektörün farklı alanlarında faaliyet gösteren katılımcılardan oluşan bir panel düzenlenmiştir. "**Organik Tarımın Geleceğine Yönelik Beklentiler**" isimli panel oldukça ilgi görmüş ve etkili olmuştur. Panelde Prof. Dr. Vedat ŞENİZ "Geleceğin Organik Tarım Modeli" ile ilgili bildiri sunmuş, daha sonra aşağıda belirtilen konular irdelenmiştir.

- Organik Tarımda Gelişmeler ve Organik Tarım Eğitimi
- Buğdayın Türkiye'de Organik Tarımda Yapmış Olduğu Faaliyetler ve Gelecekteki Hedefleri
- Organik Tekstilin Mevcut Durumu ve Türkiye'deki Gelişmesi İçin Yapılması Gerekenler
- Organik Tarım Sektöründe Üreticilerin Durumu ve Doğu Anadolu Bölgesi Üreticilerinin Sorunları
- Kontrol ve Sertifikasyon Uygulamaları ve Karşılaşılan Sorunlar

Sempozyum sonunda yapılan değerlendirmede bir sonraki sempozyumun nerede yapılacağı tartışılmış, bununla ilgili 4 adet aday (Çanakkale, Adana, Ankara ve Erzurum) olduğu belirlenmiştir. Yapılan oylama sonunda 2009 yılı Haziran ayında; Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakóltesi, Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Erzincan Bahçe Kóltureleri Araştırma Enstitüsü, Doğu Anadolu Organik Tarım Üreticileri Birliği ve ETO işbirliği ile Erzurum'da yapılması kararı alınmıştır.

Bu sempozyum yoğun ilgi ve katılım nedeniyle, bir sonraki sempozyumda ya süresinin uzun tutulması ya da bildiri sayısının azaltılarak yoğunluğun bir miktar azaltılması değerlendirmede dikkat çeken bir nokta olmuştur.

Sempozyumda sunulan bildiri ve posterlerin yer alacağı yaklaşık 1400 sayfalık kitabın baskısının en kısa sürede gerçekteştirilmesi için metinlerin yazım kurallarına uygun şekilde hazırlanıp Düzenleme Kuruluna iletilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda yayınlanacak bildirilerin Hakem görüşleri dikkate alınarak değerlendirileceği bir kez daha dile getirilmiş, hakemlik yapacak kişilerin bildirileri kısa sürede değerlendirmeleri gerektiği özellikle altı çizilen konular arasında yer almıştır.

Sempozyum süresince yapılan görüşmeler sonrasında, Sempozyum Sonuç Bildirgesi aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

Ulusal basının Sempozyuma ilgisinin az olduğu bildirildi. Bundan sonraki Sempozyumlarda yerel gazetelerin yanı sıra ulusal basının da ilgisinin çekilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Organik tarımsal ürünlere olan iç talebin artırılması, gıda güvenliği konusunun son zamanlarda çok daha fazla gündeme gelmesine rağmen, ulusal basının sempozyuma ilgisinin son derece sınırlı olduğu dikkati çekmiştir. Organik tarım bir alt sektör olarak, tarımın genelinde bir zihniyet değişimi gerçekteştirmektedir. Özellikle, izlenebilirlik ve gıda güvenliği açısından diğer üretim sistemleri için yol gösterici olmuştur.

Organik tarımla ilgili sempozyum, çalıştay gibi düzenlemelerin devamlılığının sağlanması gerekmektedir.

Ülkemizde organik tarım hareketinde üretim, yasal düzenlemelerden önce başlamıştır. Son olarak 2005 yılında yayınlanan organik tarım yasası ile, yasal güvenceye sahip olmuştur. Uygulama sahasında, çiftçi, işleyici firmalar, ihracatçı firmalar, ithalatçı firmalar ve hizmetler sektörünün tamamına sahiptir. Aynı şekilde bölgesel hatta yöresel farklılıklara sahip olduğu için, pek çok araştırma yapılmasına ve bu araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedendir ki, yapılan araştırmaların sonuçlarının farklı kesimlerden gelen ve sektör içinde bulunan kurum ve kişilere aktarılmasında, organik tarım sempozyumlarının önemi büyüktür.

Ziraat Fakólterinde organik tarım dersleri zorunluluğu getirilmelidir.

Tarımda yaşanan yeni teknik, teknoloji ve sistemlerin, tarımsal üretimde önemli bir yeri olan ziraat mühendislerinin eğitiminde de sürekli ve yenilenen bir şekilde bulunması gerekliliği açıktır. Bu nedenle, tarımda çalışacak teknik elemanların yetiştirildiği Ziraat Fakólterinde ve ara eleman ihtiyacının karşılandığı Meslek Yüksek Okullarında organik tarım ile ilgili derslere daha fazla yer verilmelidir.

Organik tarımın kırsal kalkınmayla birlikte ele alınması, araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılması, yayım ve eğitim çalışmalarına devam edilmesi gerektiği vurgulandı.

Organik tarımda yaratılan katma değer ile üretici refahı sağlanırken, kırsal alanda istihdamı olumlu etkilemekte ve en önemlisi kırsal alandaki ekolojik değerlerin korunması sağlanmaktadır. Kırsalda mevcut, ekolojik ve sosyal değerlerin korunması ve sürdürülmesi organik tarım hareketi ile kolaylaşmaktadır. Avrupa Birliği tarımsal desteklemeleri, kırsal alan ile birlikte değerlendirmektedir. Organik tarımda bilgi birikimi, yenilenmesi ve bu bilginin kullanıcılara zamanında aktarılması son derece önemlidir. Bu bağlamda, Ülkemizde yapılan araştırma sonuçlarının, üreticilere aktarılması bilgi eksikliğinin kapatılması acil ihtiyaçlar içindedir.

Organik tarım araştırmalarının verim artırmaya yönelik olması, problemlerin çözümü için bölgesel projeler yapılması gerekmektedir. Ülkemiz için uygun Organik Tarım stratejileri doğrultusunda TÜBİTAK tarafından desteklenebilecek çok katılımlı bir Ülkesel Organik Tarım Projesinin hazırlanması için Tarım ve Köyişleri Bakanlığının organizatörlüğünde bir komisyonun oluşturulmasının faydalı olacağı alınan bir diğer önemli karar olmuştur.

Yerel organik girdi (organik gübre, biyopestisit) kullanımı konusundaki entegre araştırmalara önem verilmelidir. Araştırmalarda organik tarımda azot fiksasyonu için önemli bitkiler bölgesel olarak denenmelidir.

Organik hayvansal üretimin çok önemli olduğu vurgulandı ve bu konuda da ülkemizde araştırma sayılarının artırılması gerektiği bildirildi.

Organik bitkisel üretimin en önemli girdi sağlayıcısı ve aynı zamanda insan beslenmesinde önemli yeri olan organik hayvansal üretimi destekleyici çalışmaların yapılması ve sonuçlarının bir an önce uygulamaya aktarılması, sektörün bütünlüğü açısından çok önemlidir. Tarımsal üretimde mamul ve yarı mamul ürünler için de, organik ürün sertifikasını alabilmek açısından, kullanılan tüm hammaddelerin organik sertifikasının olması gerekmektedir.

Organik tarım çalışmalarının uzun dönemli denemeler şeklinde önemli tür ve bölgelerde yapılması gerektiği vurgulandı. Yapılacak araştırmalarda metod ve parametrelerin ne olacağı konusunun tartışılması gerektiği vurgulandı. Organik tarımda çözümler büyük ölçüde yerel koşullara bağlı olduğundan güdümlü araştırmaların desteklenmesi gerekmektedir. Ülkemizde organik tarım konusunda yapılacak araştırmaların hedef ve kapsamı da iyi belirlenmeli, üreticiye doğrudan yol gösterecek çalışmalar tercih edilmelidir.

Organik tarımla ilgili veri tabanı oluşturulması gerektiği belirtildi. Organik tarım çalışanlarının toplandığı ülkesel network ağı oluşturulmalıdır.

Organik tarımsal üretimin miktar ve kalitesinin yükseltilmesinde, ülke çapında bir tarımsal danışmanlık sisteminin kurulması büyük yararlar sağlayacaktır.

Üreticilerin örgütlenmesi önemlidir, mevcut üretici örgütlerinin kapasiteleri artırılmalıdır. Özellikle sermayesi kıt üreticiler açısından, üretici örgütlülüğü önem taşımaktadır. Ülkemizde organik tarım daha çok sözleşmeli üretim modeli ile var olmaktadır. Ancak, özellikle aracı karının azaltılması ve fiyat belirlemelerinde üreticinin söz hakkının artırılabilmesi için, organik üreticilerin sadece ürünler bazında değil, aynı zamanda bölgesel bazda farklı ürünler içeren Birlikler oluşturabilmesi gerekmektedir. Bu durum, pazarlama sorunlarının bir kısmını

ortadan kaldırabilecektir. Ancak, Ülkemizde mevcut üretici birlikleri yasında bu konuda bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Yine, mahalli pazarlarda, organik ürünlerin yer aldığı belirli mekanlar oluşturulmalıdır.

Depolanan ürünlerin kontrol ve sertifikasyon kurumlarınca kontrolüne özen gösterilmesi gerekmektedir. Organik tarım ürünlerinin pazarlanmasında mevcut sıkıntılar aşılmalı, üreticiden tüketiciye doğrudan satış zinciri kurulmalıdır. Üretilen organik ürünün tarla fiyatı ile market fiyatı arasındaki büyük fiyat farkı kurulacak doğrudan satış zinciri ile azaltılmalıdır.

İlköğretim kantinlerinde Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak organik ürün tanıtımı ve satışı yapılabileceği belirtilmiştir.

Üretim aşamasında ve üretim sonrasında üreticilerin teknik ve ekonomik anlamda desteklenmesi gereklidir. Bu desteğin etkili sonuç verebilmesi için de, organik tarımın ana unsurları olan yetiştiricilik, bitki besleme, bitki koruma, yasal düzenlemeler, sertifikasyon ve pazarlama gibi konularda disiplinler arası çalışmaların özendirilmesi gerekir.

Yavuz AĞI
Sempozyum Düzenleme Kurulu Adına